

Zlhaja vsak dan, izvzemši nedelje in ponedeljka ob 5 popoldne. Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

VEČERNA EDINOST

Posamezne številke se prodajajo po 6 vinarjev, zastarale številke po 10 vinarjev. Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vln. Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vln. Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 5.— vsaka nadaljna vrsta 2.—

Z južnega bojišča.

DUNAJ, 15. (Kor.) Z južnega bojišča se poroča uradno: 15. decembra. Vsed operativnega položaja, ki je nastal vsled potrebne umaknitve našega desnega krila, je bilo umesno, da izročimo začasno tudi Belgard. Mesto je bilo izpraznjeno brez boja.

Cete so vsled prestalih naporov in bojov pač trpele, vendar pa so v najboljšem razpoloženju.

Rusko-turška vojna.

CARIGRAD, 14. (Kor.) Veliki glavni stan objavlja sledeči komunikate: Na meji Vanskega okraja se boji med ruski četi in našimi oddelki nadaljujejo in sicer ugodno za nas.

Ruska kavalerija je pri Saraju na perzijski meji napadla našo kavalerijo. Nas protinpad se je končal s popolnim uspehom. Rusi so bili odbiti in razkropljeni.

Ruski generalni štab o bojih v Galiciji in na Poljskem.

ZENEVA, 15. (Cenz.) Poročilo ruskega generalnega štaba od sobote pravi med drugim, da so Nemci dne 10. in 11. decembra na fronti Ilow-Lowicz zopet pričeli s srditimi napadi, ki so trajali tudi ponoči. Dalje se je vršil dne 10. decembra južno od Krakova trdovraten boj, ki se je na obojih straneh dne 11. decembra nadaljeval z vso slovitostjo.

Poročilo naglašja, da je bilo v Karpatih in v prelaznem ozemlju med reko Dunajem in Baligradom opaziti močne avstrijske čete, ki prehajajo v ofenzivo.

Nemška uprava v Belgiji.

BERLIN 14. (Kor.) Napram poročevalcu lista „Hamburger Kurier“ se je izjavil novoinenovani guverner za Belgijo, baron pl. Bloisig, nastopno: Red in mir hočem vzdrževati v tej deželi, ki je vzeta v podlago operacijam za naše čete. Naša vojska naj ve, da za njenim hrbrtom vlada mir, da more vsak čas svobodno gledati predse. Nadejam se, da bom mogel pri tem roko v roki s civilno upravo mnogo storiti za gospodarski položaj. Ko me je njegovo veličanstvo imenovalo generalnim guvernerjem, mi je posebno pokladalo na srce, naj vse storim, da se prebivalstvu v Belgiji pomore in je povzdigne topet.

Italijanska senatna zbornica.

RIM, 14. (Kor.) Senat je pričel danes z debato o vladni izjavi. Senatorji, ki so govorili danes, so izrekli popolno zaupanje v sedanji kabinet, ki stremi za tem, da se v polni meri vstreže interesom Italije. Vsi govorniki so odobravalni nevtralnemu izjavo. Debata se bo nadaljevala jutri.

Turki dementirajo razne vznemirljive vesti.

CARIGRAD, 13. (K.) „Agence Ottomane“ dementuje vrsto po Atenskih časopisih in po Solunski „Opinion“ razširjenih vesti, češ, da je turška vlada številne ruske in francoske cerkve izpremenila v mešaje, da je oblast oplenila grško mitropolijo v Aivali, mitropolita vrgla v ječo ter aretirala celo vrsto odličnjakov, da je položaj v Palestini zelo kritičen ter da so Arabci in Kurdi uprizorili klanja med Urki. Na vseh teh vesteh ni niti sence resnice. Sicer pa bodi še pripomnjeno, da v Palestini niti ni Kurdov.

Nevtralnost Zedinjenih držav.

CARIGRAD, 13. (K.) V svojem uvodniku ugotovlja „Turan“, da se Zedinjene države niso dale zavesti po intrigah tropskrazuma, ki so hotele uveriti, da so ameriške mislije v Turčiji v nevarnosti. List konstatira, da so Zedinjene države res nevtralne.

Preganjanje muzeلمانov po ruskih oblastih.

CARIGRAD, 14. (Kor.) Glasom vesti, ki jih je prejel »Osmanski Lloyd« iz Rusije, preganjajo ruske oblasti muzeلمانe v gubernijah Kazan in Orenburg na grozovit način. Zlasti so vzpostavili preganjanju turški časopisi in literatura. Izdajajo se najstrožje odredbe, da se prepriči razširjanje turških odklicev in patrijotičnih pesni-

tev. Slične odredbe so izdane v Kavkaskem področju. Potovanja v notranjost dežele so muzeلمانom prepovedana. Konzula v Rustovu so zaprl s 30 odličnjaki vred in jih spravili v Kuban.

Volno posojilo.

DUNAJ, 14. (K.) „Politische Korrespondent“ javlja iz Soluna: Tamošnje avstro-ogrsko pomožno društvo „Cesar in kralj Fran Josip I.“ je podpisalo 15.000 kron na avstrijsko in 15.000 kron na ogrsko vojno posojilo.

Slatin paša imenovan tajnim svetnikom.

DUNAJ, 14. (Kor.) Kakor poročajo listi, je imenoval cesar bivšega generalnega nadzornika Sudana, Slatin pašo, tajnim svetnikom.

Maksimalne cene niso normalne.

DUNAJ, 15. (Kor.) »Fremdenblatt« piše: Odkar so stopile najvišje cene v veljavo, se je izkazalo, da obstajajo pogosto o njih čisto napačni pojmi. Zdi se, da splošno prevladuje napačno naziranje, kakor da so maksimalne cene tudi normalne cene, pod katerimi da se sploh ne sme prodajati. Zlasti v krogih kmetovalcev je razširjeno mnenje, da je namen naredbe glede najvišjih cen ta, da se sme žito v dotičnih krovovinah prodajati le po najvišjih cenah in nikdar ceneje.

To naziranje je treba pobiti. Bistvo najvišje cene je, da predstavlja le najvišjo ceno, ki se je ne sme prekoračiti. V ostalem pa naj odgovarjajo cene tudi še v naprej gospodarskemu stvarnemu položaju. Najvišja cena je določena tako, da vsebuje že v sebi dobiček in stroške — in to tudi za tarifarično najneugodnejše kraje krovovine. Nikakor ne bi bilo torej gospodarski upravičljivo, če bi hotel kmetovalec v zvezi s kupcem pod vsakimi okoliščinami izsiliti najvišjo ceno. Nasprotno mora biti trgovec ali mlinar v stanu, da si nabavi žito za ceno, ki je manjša od konsumne cene dotične krovovine.

Žitni trg.

DUNAJ, 14. (Kor.) Tendenca pšenice, rži, ječmena in koruze vzdržljivo, oves trdnješe. Vreme oblačno.

VRATISLAVA, 14. (Kor.) Pšenica 25.20, rž 21.20, oves 20.40.

Razredna loterija.

DUNAJ 14. (Kor.) Prvo žrebanje III. razreda avstrijske razredne loterije se bo vršilo 21. in 22. t. m.

Umor na Dunaju.

DUNAJ 14. (Kor.) 13letno delavčevo hčerko Frideriko Kalupkovo so danes našli umorjeno v njenem stanovanju. Kot nujno osumljen zločina je bil aretirani njen ujec, ki jej je hotel odvzeti dve kroni.

Glasbenik Sgambatti umrl.

RIM 14. (Kor.) Znani glasbenik Gio-vanni Sgambatti je umrl.

Otvoritev turškega parlamenta.

PRESTOJNI GOVOR. CARIGRAD, 14. (K.) Narodni zbor je bil danes odprt z nastopnim prestolnim govorom:

Zahvaljujem boga, da mi je milostno dovolil, da morem prvo zasedanje narodnega zbora, ki se je imelo sestati začetkom novembra, po enomesečni odložitvi otvoriti ter izreči dobrodošlico. Nameravali smo razviti vsa svoja prizadevanja in izogniti se vsem težavam s tem, da smo izključili nerešena vprašanja, ki so včasih kalila naše odnose do oblasti, ter dati notranjim reformam in napredkom poln razvoj, da bi po balkanski vojni povzročene izgube in škode čim hitreje popravili, kar je nastala velika kriza vsled silnih napadov na splošni mir Evrope. Ker je obramba in varovanje naših pravic in političnih interesov seveda vse drugo potisnilo v ozadje, sem hkratu s proglasenjem naše nevtralnosti odredil splošno mobilizacijo vseh naših bojnih sil na vojni in na kopnem.

Mej tem, ko je bila naša cesarska vlada trdno odločena za vstrajanje v svoji oboroženi nevtralnosti, sem — potem, ko je bila naša cesarska flota v Crnem morju napadena in so Rusija, Francija in Anglija dejanski začele s sovražnostmi, poslavši na naše meje čet in vojnih ladij — po milosti božji in s pomočjo proroka proglasil vojno stanje proti tem državam, ter sem četam, stoječim ob mejah, zaukazal napredovanje proti sovražniku. Ker je potreba, da se po Rusiji, Franciji in Angliji ves čas proti islamskemu svetu tirana destruktivna politika odstrani s silo orožja, zadobila značaj religiozne

obveze, sem v smislu dotičnih fetva pozval vse muzeلمانe k sveti vojni proti tem državam in proti vsem, ki jim prihajajo na pomoč.

Srčno in hrabrost, ki ju dokazujejo moje cesarske čete na mejah in naša flota v Crnem morju, bosta zavzemala najlepše mesto med junaštvi naše zgodovine. Red in vnema, s katerima so se pokorili ukazu mobilizacije, kakor tudi izredna prizadevanja, ki so se razvila, da se preskrbi za aprovizacijo vojske, so dokazala, da naš narod tvori ujedinen blok patrijotizma v blagor domovine. Ta lepi čin patrijotične udanosti zaslučuje po pravici odobravanja.

Nadejam se, da naš narodni zbor poda s svojim delom in svojimi posvetovanji enakih dokazov edinstvi in sloge, ter pričakujem, da izpremembe ustave, nanašajoče se na ravnotežje javnih oblasti, potem vojne kredite, ki jih predloži naša vlada, prouči istotako kakor druge zakonske predloge, ki mu bodo predložene.

Prepričan sem, da naše bojne sile na vojni in na suhem, kakor tudi z oklicem svete vojne proti Angliji, Franciji in Rusiji pozvani muzełmanski soboriteljji, pridružijo siljnih zmag v Aziji in Afriki istim zmagam, ki sta jih v Evropi proti skupnemu sovražniku izvojevali naši zavznici Nemčija in Avstro-Ogrska se svojimi slavimi armadami, ter da vsemožni dodeli naši državi bodočnost polno sreče in slave, istotako muzełmanom vsega sveta, ki so prišli za orožje, da branijo pravico in pravičnost.

Ker so nekdanj po naši vladi inozemcem pripoznane posebne predpravice sčasom izgubile svoj značaj in svoj pomen ter zadobile škodljivo obliko ter kršile naše suverene pravice, sem odredil odstranitev teh privilegijev, ki niso združljivi z nobenim načelom mednarodnega prava in so bili združeni pod naslovom »kapitulacije«, ter sem na področju moje države vzpostavil režim mednarodnega prava.

Ugotovljam z zadoščanjem, da so naši odnosi do držav, ki niso udeležene na svetovni vojni, odkritosrčni in prijateljski in da to posebno velja do naše sosede Bolgarske.

Prosim boga, da bi prizadevanjem, ki jih boste razvijali v blagor države, podelil vsepa in proglašam parlament otverjenim.

CARIGRAD, 14.(K.) Svečanostna otvoritev novega zasedanja parlamenta se je izvršila po 1½ ure popoldne. Sultan in princi so se pripeljali pred poslopje parlamenta v gala-vozel. Številna množica je burno aklamirala sultana. Časti je izkazovala ena gardna kompanija.

V cesarski loži so posedli princi, keditve v uniformi egiptskega maršala, baron von der Goltz-paša s prvim adjutantom sultanovim. Prihod Goltz-paše je vzbujal splošno zanimanje. V seli so bili nadalje prisotni ministri, v Carigradu se nahajajoči se člani diktomatičnega zbora in več nemških častnikov. Prestolni govor, ki ga je prečital prvi tajnik sultanov, je vsa zbornica poslušala stoječ ter so ga poslanci in senatorji sprejeli z veliko pohvalo.

Čim je dvor zapustil dvorano, je zbornica začela s svojim delovanjem. Predsednikom je bil izvoljen Halil Bey s 126 proti enemu glasu. Podpredsednikoma sta bila izvoljena Emir Ali paša, brat vstaveh v Maroku, in Hassen Džavid. Predsednik je v svojem, burno odobranem govoru, razpravljal o vzrokih sedanje vojne ter je ost izvajanj obračal v prvi vrsti proti Rusiji. Po govoru je prečital predsednik oburni pohvali brzojavke izmenjene s predsednikoma nemškega državnega zbora in ogrske zbornice. Zbornica je sklenila, naj predsednik pošlje rečenima zastopama brzojavki z zahvalo in željami turške zbornice.

NIŠ.

Zadnji čas se posebno mnogo govori o Nišu. Ni čuda, saj je vendar Niš nekak drugi Belgrad in začasna prestolnica kraljevine srbske. Mislimo torej, da ne bo odveč, ako črhemo dve, tri o tem sicer malem, vsekakor pa zgodovinsko važnem mestu.

Današnji Niš se razprostira ob bregovih reke Nišave, po kateri je i menda dobil svoje ime. Mesto šteje okrog 30.000 prebivalcev, večinoma srbske narodnosti; vendar pa je med njimi tudi precej mohamedancev. Navadno se tamošnje ljudstvo razume na srbski in turški grad. Oba dela loči Nišava; na levi obali ležeči del velja za srbski, oni na nasprotni strani pa za turški del mesta. Obrežji vežejo štirje mostovi.

Mesto je že iz prejšnjih dob precej utrjeno; utrdbse so se pa v zadnji čas gotovo

še zboljšale in tudi znatno pomnožile. Trgovina in industrija, ti glavni panogi narodnega gospodarstva, tu še nista kdo ve kako razviti. Bodisi da je temu iskati vzroka v nezadostnih komunikacijah, bodisi da ovirajo to druge okoliščini.

O zgodovini mesta bi bilo marsikaj omeniti. Pred vsem naj povemo, da je stalo v stari dobi tukaj mesto z imenom Naissus, katero je pa že Atila, kralj Hunov, popolnoma uničil. Tu je tekla zibel rimskega cesarja Konstantina Velikega. Za časa srbskega carstva se ni omenjalo veliko. Pozneje so Turki gospodarili tamkaj več sto let. Tako omenja kronist, da so bili Turki tepeni pred Nišem že leta 1443. in sicer od Ogrov pod vojskovodjem Ivanom Hunyadiem. — (Sibinjanin Janko v srbskih narodnih pesmih); dalje omenja zgodovina poraz Turkov istotam leta 1689.; to pot jih je potolkel Ludovik Badenski. Pod srbsko oblast je zopet prišel Niš šele leta 1876.

Kako so Turki tam gospodarili, si lahko napravimo sliko, ako pogledamo n. pr. v našo Bosno. Kot nasprotniki vsakega modernega napredka, niso se zmenili ne za duševno ne za telesno blaginjo svojih podložnikov. Vse, kar se je v tem pogledu storilo, je delo srbske uprave izza časa zadnjih let. Edino katedrala (bizantinski slog) dela v tem izjemo; ta je bila zgrajena leta 1860., torej še za časa turškega gospodarstva.

Danes, po padcu Belgrada, je Niš glavno mesto Srbije. Tu je zbran cvet srbske inteligence; tu je zbrana narodna skupščina in tu rezidira tudi kralj Peter s svojim dvorom in diplomatskim zborom. Kako mesto določi Nišu bodočnost, seveda ne more še reči nihče.

Božični pastirski list vojaškega škofa.

Apostolski vojaški vikar, škof Emerik Bjelik, je izdal sledeči božični pastirski list:

»Ljubim vojakom pred sovražnikom in dragim bolnikom in ranjencem pozdrav in blagoslov v Gospodu! Vsak dan se vas spominjam v ljubezni in molitvi pri sveti maši in v svojih molitvah. Sedaj, ko se bliža sveti božični praznik in novo leto, še tem vnetej, in vam izrekam najpriskrnejša voščila. Tisočem v domovini je težko pri srcu, če pomislijo na letošnje božične praznike. Ob razsvetljenem božičnem drevescu bo manjkalo toliko njihovih dragih, ki morajo praznovati mirovni praznik krščanstva daleč od svoje domovine v ledenem mrazu, v neprijaznem kraju sredi vročega boja ali na bolniškem ležišču. Oni, ki so ostali doma, tudi čutijo togo in bol, da morajo biti v dneh najlepših rodinskih praznikov ločeni od staršev, od žene in dece.

Dragi bratje! Dasiravno prevzemajo nas v domovini in vas na bojišču in v bolnicah ista tožna čustva, nas vendar vse navdajajo isti duh: duh radostne požrtvovalnosti in odrekanja! Svet se je bil nekdanj pohujšal. Sin božji je moral priti na svet, da ga s pomanjkanjem in trpljenjem krjvo in smrtjo odreši greha in zla. Če je kedaj klic božjega mojstra: »Pojdite za menoj!« našel zvestih učencev v velikem številu, ste tudi vi, ljubi vojniki, nasledniki Kristusovi, ker s svojim pomanjkanjem in odrekanjem najhujše vrste, mrzom in bolečinami, krvavečimi ranami in pogumnostjo do smrti sledite ubogemu otročiču Jezusu v jaslicah na njegovi poti trpljenja, da priborite svetu mir, po katerem tako zelo hrepeni danes. Vi junaki! Pojnujte vse žrtve v krščanskem duhu in naj vas prejšnja krščanski pogum. Bodite možje neomajne hrabrosti, enaki hrabrosti, ki se ne dajo upogibati pred nobenim viltarjem, ki se ne dajo zlomiti po nobeni nevihti! Naj hrumi okoli vas tisočera nevarnost in če vam grozi smrt ter strahoma kliče: »Odkod naj mi pride pomoč?« — zaupajte v boga. »Ti, Gospod, si moja rešitev!« Okrepljeni po njegovi moči, vojniki po njegovi roki, zaupajoč v njegovo pomoč; boste lahko prenašali vse težave, muke in nevarnosti in boste pripravljene za največje žrtve. Kakor je zeleno drevo upanja, božično drevo, prevlečeno z zlatom, kakor si je in se sveti, tako se mora tudi posebno v trpljenju in nevarnosti svetiti luč naše svete vere; pokazati moramo pred svetom, da smo ubogljivi otroci svojega nebeškega očeta, zadovoljni z vsem, četudi je trdo in bridko. Za vami stoji milijoni, ki proseč vzdigujejo roke k nebu. Usmiljeni bog ne pusti neuslišanege tega klica svojega ljudstva, ki je v stiski. Zaupajte! Zato naprej pogumno in zaupajoč v boga!

Ali vas tare skrb za ženo in deco, za staro mamico? Ne skrbite! Dobrodelna

ljubav neumorno deluje, z božanskim otročičem Jezusom zahaja k vašim dragim in jim prinaša tolažbe, lajša bedo, otira solze. Sveto pismo in svetovna zgodovina pripovedujeta o neštivilnih junakih. Eno glavno potoze so imeli skupno vsi, namreč veliko, prisrčno zaupanje v boga, trdno vero, navdušeno samozavest in čisto vest. Temu so se imeli zahvaljevati na svojih uspehih in zmagah. Z veseljem sem sam videl na severnem in južnem bojišču, kako tudi vi v fronti, v strelni črti in v bolnicah gojite duha pobožnosti ter iščete in nahajate v molitvi in sprejemanju svetotajstev tolažbe in moči. Vztrajajte v tem duhu! Niste še na cilju. Treba je še biti bitke, priboriti zmage, ki zagotove mir in pokoj dragi domovini. Sele tedaj se odpočijete na svojih lovorikah; potem, ne prej, se vrnete domov z veseljem, v korenjaki! Tedaj stopite z radostjo na domača tla, vi srečniki! Tedaj se veselite svojega dela, vi nepremagljivi! Tedaj uživajte v krogu svojih dragih plačilo vztrajne zvestobe, vi junaki! Blagoslov božjega otroka Jezusa vas čuvar, spremljal in vodi k zmagi! Amen.

Vsem katolikom vsevкупne oborožene sile na bojišču, na vojnih ladjah in v domovini, dalje vsem civilnim osebam, ki se nahajajo pri armadah na bojišču in na vojnih ladjah, je po posebni dispensi, ki jo je podelila sveta stolica 9. decembra, dovoljeno uživanje mesnih jedi dan pred letošnjim svetim božičnim praznikom (grškokatoliškim vernikom po njihovem koledarju).

Emerik Bjelik škof, apostolski vojaški vikar c. in kr. armade in vojne mornarice.

Vojni ujetniki.

(Pismo solnograškega črnovojniškega poročnika iz vojnega ujetništva.)

Dne 28. julija, ko se je še domnevalo, da bomo imeli vojno samo s Srbijo, sem odpotoval s prvim jutranjim vlakom iz Solnograda v Budjevice. Že v prihodnjih dneh je bila med tem napovedana »vojna na debelo«. Zvedeli smo, da pojde naš črnovojniški polk na Ruse. Sredi avgusta smo dobili vsu potrebno opremo in prispeli po štiritredni vojni v K... Strašen kaos je bil na vseh večjih postajah. Na tisoče in tisoče vojaštva sem srečal povsod.

Naš oddelek je moral gledati, da prodira kolikor mogoče hitro po ruskih tleh. Sil smo po pustih nižavah in dolgočasnih močvirjih, a bili smo kljub temu veseli. V začetku smo imeli naravnost nesramno srečo, kajti sovražnik ni motil nikjer našega pohoda. Toda prišlo je kmalu drugače. V Jozefovu smo morali prenočevati na prostem, v vednem pričakovanju, da nas napade sovražnik. Spočetka je vsakdo čul in se spominjal svojih dragih svojcev. Dne 29. avgusta je prišlo do prvega spopada z Rusi pri Opoli. Zalibog so bili Rusi v tako veliki premoči, da smo se morali kljub junaštvu umakniti. Dne 30. avgusta sem bil ves dan v najhujšem ognju in moral sem gledati, kako so padali okoli mene moji dragi tovariši. To je najhujše za vsakega in posebno še, če se ne more priskočiti na pomoč. Tudi na obvezovališču so se obnašali vsi skrajno junaško. Tudi bolnikov smo imeli dosti.

Bili smo prisiljeni, da napravimo pri Volki v največji naglici strelske jarke, v katerih smo prebili potem dolgo časa. — Strašno je bilo pokanje pušk, toda še hujši in strahovitejši je bil sovražni artiljerijski ogenj, ki je pričel navadno ob 5 jutraj in trajal do noči. Celo najbolj pogumneni se ni zdela to šala. Ne morem reči, ali so Rusi streljali dobro ali slabo. Municije so vsekar porabili dosti, kar je občutil marsikdo od nas. Zanimivo je, kako se človek privadi na vse — celo na vojno. Celu v najhujšem gremenju topov smo mirno zavživali svoje stvari, kakor da bi nas vse skupaj nič ne brigalo. Menaže je bilo hvala bogu dovolj, četudi ne preveč.

Dne 10. septembra nas je doletelo veliko veselje; dobili smo namreč pošto. Tege dne sem ravno sedel skupaj s svojim narednikom. Pogovarjala sva se o vseh mogočih stvarih, samo ne o grozeči nevarnosti. Kar se je razpolčil pred nama ruski šrapnel s tako silo, da so nama skledje z juho padle na tla. Nevarnost je bila neopisna. Morali smo se, da preprečimo nepotrebno prelivanje krvi, vdati premoči.

Vojni ujetniki! Nikdar nismo bili strahopetni. V naši stotniji so bili očetje, s skupno 700 otroki. Nič se ni tresel v bitki, a sedaj nam je postalo faktično nekako tesno pri srcu, ko smo morali dvigniti roke in pometati orožje od sebe. Bili smo izročeni sovražniku na milost in nemilost. Toda v njegovo čast moram priznati, da je postopal z nami do skrajnosti viteško in da ni nikomur skrivljen niti las.

Zalosten je bil sprevod, ki se je pomikal mirno grobov toliko naših tovarišev, v rusko notranjost k železniški postaji. Orožje se ni več blestelalo v solnčni svetlobi, niso se več razlegale vesele vojaške pesmi in vsak kilometer hoda se nam je zdel kakor večnost. Bogve, če vidim še kdaj svojo domovino? Ali ostane narednik Bälderl mož beseda in sporoči moji ženi o moji usodi? Kako je z vojno? Ta vprašanja so me silno mučila. Strah me je bilo pred mislijo, da me odpošljejo morda v Sibirijo, kar nam je bilo tudi faktučno usojeno.

19 dni in noči smo se vozili skozi mrzlo, tujo deželo. Mogoče bi si v mirovnem času z velikim veseljem ogledal mesta, mimo katerih sem se peljal. Sli smo mimo Smolensk, Rjaska in Penze naprej proti Sibiriji. Kolesa so ropotala noč in dan pod nami, pri čemer pa moram priznati, da so ruski vlaki veliko bolj udobni kakor naši avstrijski. Nekega dne smo zvedeli, da se pelje pred nami transport vjetnikov 75. pešpolka. Seveda nismo nikakor mogli priti z njimi v dotiko, čeprav smo to želeli tako iskreno. Pri Omsku, največjem mestu v Sibiriji so nam povedali, da se ustavimo v Krasnojarsku.

Potoma smo dobivali po 75 kopejk dnevno. Zadostoval nam je ta denar popolnoma, kajti živila so v Sibiriji mnogo cenejša, kakor pri nas v domači Solnograški.

Krasnojarsk! Prišli smo tjakaj sredi oktobra v mrzli noči in vsi skrajno melanholični. Zlasti meni se nikakor niso dopadle te orjaške puste, še manj pa nizke, široke hišice. Po dva oficirja skupaj sta dobila sobico v ogromni vojašnici, imenovani „vojny gorodok“. Napravili smo si jako udobno in naš kuhar nam je že po par dneh serviral prve cmoke, četudi so v Sibiriji izgledali malo drugače kakor doma.

Ne godi se nam slabo, četudi ne imenitno; vsak oficir dobi po 50 rubljev na mesec, s čemer se lahko izhaja. Čas poteka strahovito počasi, brezdelnost, ki je postala naša usoda, je strašna muka. Ne oziraje se na strašen mraz — začetkom oktobra je bila že najstrožja pustinjska zima — nas muči, vse domotožje in to tembojlo, ker ne dobimo od nikoder nobenih poročil; ne z bojišča, ne od domačin.

Bogve, koliko časa bomo čakali tu rešitve!

Sličice iz vojne.

Iz ruskega vjetništva. Neki nemški vojak s Češkega piše svojim staršem: Ljubi starši! Javljam Vam, da sem sedaj v Sibiriji. Dovedli so me semkaj še z mnogimi drugimi vjetniki. Noga bo kmalu zdrava in morem že nekoliko stopati. Postopaj z nami prav dobro; tudi civilne osebe so prav prijazne napram nam. Tudi iz liberistične okolice je nekaj vojakov tu. Sibirija je velika in je tu prav lepih mest. Tudi je ljudij, ki govore nemški ter dobivamo mnogo od njih. Nađejamo se, da vojna kmalu konča in da se bomo mogli povrniti domov. Če tega pisma ne dobitte prepozno, mi lahko enkrat pišete. Ne vem, koliko časa bo rabilo tako pismo v sedanjem času. Odposlal sem pismo dne 6. oktobra 1914.

Sto grobov junakov na zagrebškem Mirogoju. Z dnem 11. decembra počiva 100 padlih junakov na zagrebškem grobišču Mirogoja. V štirih mesecih in pol vojne so zagrebli torej v Zagrebu 100 junakov. Od teh jih počiva na vojaškem pokopališču 87 iz moštva in 4 častniki, 5 mrtvih v lastnih ali rodbinskih grobiščih, 3 na mohamedanskem pokopališču in 1 častnik na židovskem pokopališču.

Viteški čin dveh ruskih oficirjev. Neki višji oficir piše v „Neue Freie Presse“ z dne 13. t. m.: Gotovo bo vplivalo blagodejno, ako se poroča javnosti tudi o slučajih viteškega kavalirstva. Tak dokument se nahaja v kijevskem listu „Ruski Misl“. Dva težko ranjena in vjeta avstrijska oficirja, Kohanovski in Dell'Adami, sta smatrala za svojo sveto in moralno dolžnost, da sta objavila v imenovanem listu dve sijajni dejstvi viteškega postopanja ruskih oficirjev. Kochanovski pripoveduje: V izvrševanju izdane povelja so šli naši polki čez mejo in so se takoj zapletli v boj z nekim ruskim huzarskim polkom. Razvil se je strahovit konjeniški spopad. Ko sem izgubil svojega konja, sem bil prisiljen, iti peš na sovražnika. Končno sem padel. Zadel me je krogla samokresa in vrh vsega sem bil še poln ran, ki so mi jih prizadejali nasprotniki v boju s sabljami. Bojišče je ostalo za nami in ležal sem sredi med trupli svojih padlih tovarišev in ranjenih konj, ki so se valjali; sem in tja in si prizadevali postaviti se na nogo. Ko je postalo temno, so prišli, kakor je to običajno, na bojišče maroderji, ki so se, kakor lačni šakali, spravili na ranjence in mrtvece. Ležal sem za nekim grmom in videl, kako se mi približujejo. Bili so že pred menoj in me zagrabili. Najprej je posegel eden v moje žepce, drugi pa mi je vzel uro. Vsi oficirji nosijo svoj denar v vojni na vratu. To vedo maroderji jako dobro. Bili bi oropali tudi mene, da ni prihajala v tem trenutku mimo ruska kavalerijska patrulja, ki je volkove v človeški podobi razgnala s strelji kakor pse. Podpolkovnik, ki je vodil patruljo, je stopil raz konja, me posadil na sedlo in odjahal potem z menoj na obvezovališče, kjer so me takoj za silo obvezovali in okrepčali. Izprali so mi rane, mi dali jesti in piti in me nato položili na nosilnico. — Podoben je tudi slučaj oficirja Dell'Adamija, reprezentanta jako odlične avstrijske rodbine. Dobil je dva silna udarca s sabljo in tri vbode s sabljo, njegov konj pa je zgubil vse štiri noge. Obležal je napol mrtve na bojišču. Tudi do njega so prišli tatovi in mu grozili celo s smrtjo. V tem obupnem položaju mu je rešil življenje neki mimo došli ruski oficir, ki ga je hitro dvignil na konja in odpeljal potem v poljske bolnišnice.

Brat Paderewskega padel na bojišču. Kakor se poroča, je padel na bojišču mlajši brat slavnega poljskega virtuosa Paderewskega, Ignacij Paderewski, ki je bil oficir prostovoljne poljske legije.

„Hindenburgove zmagonosne kapljice“. Pivovarna v Oberfrankenu je zaprosila maršala Hindenburga za dovoljenje, da sme imenovati neko vrsto piva „Hindenburgove zmagonosne kapljice“. Maršal je baje z veseljem ugodil tej prošnji, toda pod pogojem, da mu pivovarna pošlje vzorec „teh kapljic“ za njegove vojake. Pivovarna je nato faktučno odposlala na bojišče brezplačno tri hektolitre tega piva.

Plemenitost napram sovražniku. Neki bavarski domobranski pionir v Belgiji opisuje sledeči dogodek v Antwerpnu; Sedaj gradimo v Hoboknu most čez Šeldo za najtežje topove, ki je dolg 360 metrov. Ni sicer to najdaljši most, pa gotovo najmočnejši most med dolgimi mostovi, ki so jih zgradili nemški pionirji. Nekoliko pojma se mora imeti o tem mostu, če se pomisli, da tramovi za ta most tehtajo po 13.000 stotov. In vsak tak tram morajo pionirji bogzna kolikokrat vzdigniti, obdelati, spraviti na velike ladje, zagvozdititi itd. Mislili smo do srede, da bomo gotovi z mostom po 22dnevem delu. Dosedaj je šlo delo srečno izpod rok, brez večjih neprilic, samo nekikrat je padlo v vodo nekaj domobrancev, ki niso znali plavati, in bili bi utonili, da jim ni priskočil na pomoč neki Begijec, ki jih je rešil. Ta junaški mož res zasluži svetinjo za obvarovanje človeškega življenja.

Slike iz Varšave. „Vossische Zeitung“ poroča iz Milana: V „Secolo“ piše Magrini: V Varšavo prihajajo neprestano vlaki z novimi četami. Predvsem gredo na fronto vedno nove čete Kozakov. Vlakovi z ranjenci je vse polno. Mnogim so roke in noge popolnoma otrpnele, mnogo jih je tudi zblaznelo na bojišču. 27 bolnišnic Rdečega križa je popolnoma natlačeneh z ranjenci. Vojna, ki divja že več kakor štiri mesece na Poljskem, je povzročila silna opustošenja, o kakršnih človek nima niti pojma. Na tisoče in tisoče hiš je docela porušeni. Dežela je strašno obubožala. Štiri petine obrtnih panog je popolnoma ustavljenih in prebivalstvo živi v največji bedi.

Iz septemberskih bojev pri Grodeku. Neki vojak opisuje: Naš bataljon je prodiral proti Stradcu. Domnevali smo, da so tamkaj naše čete. Na naši desni strani je prodiralo par stotinj domobranskega polka št. 2, ki so bile že v hudem artiljerijskem ognju. Kakor črne rege so se nam dozdavali ti bistri Gornjeavstrijci. Sedem deset šrapnelov se je razpočilo pogosto neposredno pred njimi. Bili so prisiljeni, da so se umaknili, vendar pa so se vedno znova ojuščili. Mislili smo še vedno, da so naše baterije, ki ne vedno streljajo na nas. Zato smo pri prodiranju dali znamenje z zastavo: od lastne artiljerije ogroženi. Toda pomota je bila kmalu pojasnjena. Grič pri Stradcu so pretvorili Rusi v pravcato trdnjavo. Krog in krog so bili strelni jarki za infanterijo, ki je takoj, kakor hitro se je kdo približal na razdaljo 2500 metrov, otvorila strahovit ogenj. Ob vznožju griča se je nahajala sovražna baterija v naravnost izvrstni poziciji. Ta baterija je napravljala cele tri dni našim četam strašne izgube. Prodrali smo v smeri proti griču. Baterija je pričela peklensko streljati na nas. Vsakdo je skočil na stran, da ga niso zadeli drobcil. Na naši levi je bil gozd, ki ni bil zaseden. Stotnik je spoznal nevarnost, ki bi nastala lahko radi tega. Rusi bi lahko namreč od strani motili naše operacije. Odposlal je torej pol stotnije v gozd. Bil je to pravcati blazni smrtni ples sredi najhujšega sovražnega ognja. Sovražnik je mislil, da ga hodečo skozi gozd obkoliti. Kljub strašnim naporom smo se vzdržali, dokler nam nista prišla na pomoč dva bataljona. Pomoči smo se vrnili k polku. Marširko se seveda ni več vrnil. Naš stotnik je dobil za ta junaški čin signum laudis.

Neumno je, zasramovati angleške vojake. Neki nemški oficir piše v „Frankfurter Zeitung“: Vsak dan bolj prihajamo do prepričanja, da imamo pred seboj skrajno trdovratnega in živavega nasprotnika, ki se ne zmeni niti za najhujši infanterijski ogenj, niti za najstrahovitejši šrapnelski in granatni dež. Počasi, neskočno počasi pridobivamo na tleh in vsaka ped zemlje stane potok krvi. V osvojenih strelnih jarkih leže Angleži kar po vrstah početi, najboljši dokaz, da so raje vsi padli, kakor da bi nam le ped zemlje prepustili brez boja. Priznati je treba, da je tak nasprotnik vreden z vojaškega stališča vsega spoštovanja in upoštevanja. Imamo sicer najboljšo armado na svetu in smo na to tudi ponosni, vendar pa s tem še nikakor ni rečeno, da se tudi od Angli-

zev naučno lahko še marsičesa. V mnogih praktičnih stvareh, posebno kar se tiče obleke, oskrbe in tehnike pri izročevanju poročil, so nam Angleži celo kos. Naravnost ostrmeli smo, ko smo našli v osvojenih strelnih jarkih cele kupe najizvrstnejših konserv vseh mogočih vrst. Izborni so tudi angleški letalci. Ni ga dneva, da ne bi pet do deset letalcev potizovalo o naših pozicijah, dočim je nemške letalce, četudi so vsekakor boljše, le redkokdaj videti. Posebno spretno so prenesli Angleži izkušnje njihovih kolonijalnih voja na evropske razmere. Pri Premequesu sem našel zapuščeno četo taborišče, zgrajeno popolnoma iz slame, in številnimi slamnatimi kočami v notranjosti, očitno vse po načinu južnih Afrikancev in Indijcev. Ti šotori so naravnost izborno sredstvo in varstvo proti vetru in mrazu. Barve uniform so tako praktične, da bolj ne morejo biti.

Razne politične vesti.

Poslanec Zamovski aretiran. Parlamentarna korespondenca javlja, da je bil v Biali aretiran vsepolski poslanec Zamovski in to baje na podlagi hišne preiskave, ki je bila izvedena pri njem. Izročen je bil vojaškemu sodišču v Olomucu. Zamovski je bil poslanec l. 1907 in je zastopal okraj Tarnopol. Izdajal je list „Gazeta Polska“, ki so ga pa vojaške oblasti ustavile že začetkom vojne.

Angleži nabirajo vojake na Cipru. Kakor se poroča iz Carigrada, Angleži prav pridno nabirajo vojake na otoku Cipru. Med grškimi prebivalstvom v levkosijem okraju samem so sprejeli kot novince 700 Grkov, katerim bodo plačevali po 120 šilingov (približno 144 K) mesečne plače.

Proklamacija svete vojne v Sarajevu. V petek opoldne je reis ul ulema, poglavar mohamedanske cerkve v Avstro-Ogrski, v begovi džamiji v Sarajevu razglasil v navzočnosti velikega števila muslimov sveto vojno. Prečital je fetvo v turškem in hrvatskem jeziku ter pojasnil pomen svete vojne, podarjajoč, da se morajo vsi mohamedanci bojevati na strani Nemčije in Avstrije. Zaključil je z molitvijo za zmago zaveznikov. Mohamedanci da so bili navdušeni.

Dve proklamaciji avstro-ogrškega poveljstva v Srbiji. Iz Belgrada poročajo, da je avstroogrski armadni poveljnik v Srbiji izdal dve proklamaciji. Prva proklamacija prepoveduje nošo orožja in odreja, da se mora vse orožje in strelivo oddati pri bližnjem vojaškem poveljstvu. Druga proklamacija pa določa, ker so se baje srbski vojaki pomešavali med vračajoče se civilno prebivalstvo in streljali na avstro-ogrške vojake, da se mora vsak za orožje sposobni Srb v starosti od 16. do 60. leta prijaviti pri bližnjem vojaškem poveljstvu, drugače ga kaznujejo s smrtjo.

Stališče Bolgarske. Iz Bukarešta poročajo: Glede na vest, da je tropsporazum podal Bolgarski ultimatum, doznava „Universul“ iz zanesljivega vira, da je ta vest neresnična. Tropsporazum je napravil v Sofiji edino le prijateljski korak in vprašal, kake namene ima Bolgarska za razne morebitnosti. Obenem se je tudi pojasnilo, kake koristi bi imela Bolgarska, če ostane nevtralna, in kaj bi dobila Bolgarska, ko bi šla proti Avstro-Ogrski. Ministrski predsednik Radoslavov je odgovoril, da namerava Bolgarska kakor doslej tudi v bodoče ohraniti enako lojalno nevtralnost. Ta odgovor je bil podan ustmeno, ker najbrž ministrski predsednik Radoslavov ni bil voljan, zavezati se s pisano noto. Da se pa stališče Bolgarske ugotovi natančno, namerava tropsporazum napraviti v Sofiji nov, odločen korak, ki naj bi imel za posledico jasen in končnoveljavni odgovor.

Pomoč Kanade. „Daily Telegraph“ poroča iz Taronta: Ministrski predsednik Borden je imel v Empire and Canadian Clubu nagovor, tekem katerega je izjavil: Dne 1. avgusta sem poslal angleški vladi tajno brzojavko, v kateri sem izrazil tajno željo Kanade, da odpošlje za slučaj vojne ekspedicijski zbor. Ponudba je bila sprejeta že-le 6. avgusta. Rekrutiranje se je pričelo takoj. Tekom 6 dni je bilo pripravljenih za vkrcaje 35.000 mož, ki so bili pomoženi pred kratkim na 50.000 mož. Kakor hitro se odpošlje kak kontingent, se prične z novim novacenjem. Časopisje izjavlja, da znaša število pod orožjem se nahajajočega moštva nad 100.000. Vendar pa smatram, da je bolje, da se o številu sploh ne govori. Če bi zahtevala država še dvakrat ali trikrat več sil, jih bomo že našli.

Domate vesti.

Pojasnila o vojnopoštnih adresah. Temeljni pogoj za brezhibno odpošiljanje vseh vojnopoštnih pošiljatev je napoved vojne pošte naslovljenca. Vsako poveljstvo in vsak oddelek čet, vsak zavod, kakor tudi vsaka posamična oseba vojske na bojišču je navezana na vojno pošto z določeno številko. Izpremembam v uvrščanju formacij, ali pridodeljevanju oseb drugim sledi seveda večinoma tudi izprememba številke pristojne vojne pošte prizadetih. Da se odpošiljatelem — ki so v negotovosti glede številke pristojnega vojnopoštnega urada — da prilika, da se v takih slučajih orijentirajo o pristojni številki vojne pošte, ustvari vojno ministrstvo v sporazumljenju z ministrstvom za deželno brambo nastopne urade za dajanje pojasnil: a) pri stabilnih nadomestnih oddelkih vseh čet in zavodov c. in k. vojske, c. in k. in k. ogr. deželne brambe, pri c. kr. črno-vojniških okrajnih poveljstvih, pri kr. ogrskih črnovojniških poveljstvih; potem b) pri c. in k. vojaških poveljstvih v Moravski Ostrovi, na Dunaju, v Gradcu, v Budimpešti, Pozsonju, Kassa, Munkaču, Temišvaru, Pragi, Litomericah, Nagy-Szobenu, Zagrebu, Inomostu, Sarajevu in Mostarju; potem c) pri kr. ogrskih deželno-brambnih distriktnih poveljstvih v Budimpešti, Szegedu, Kassa, Pozsonju, Kološvaru in Zagrebu. — Vprašanja radi vojnopoštnih adres je načelno naslovljati na stabilne nadomestilne oddelke (nadomestilne bataljone, stotnije, baterije, eskadrone in nadomestilna skladišča) tistih čet (zavodov), oziroma na tisto črno-vojniško (okr. poveljstvo), h kateremu je prišel pri mobilizaciji dotičnik. Če zaradi vojnopoštnega urada se zahteva. Če pa to postopanje iz katerega koli razloga ni izvedljivo, potem je vprašanje nasloviti na vojaška poveljstva, navedena pod b), če gre za osebe, ki so uvrščene v formacije c. in k. vojske, c. kr. deželne brambe, ali c. kr. črne vojske; a na poveljstva pod c), če gre za osebe, ki so uvrščene v formacije kr. ogr. deželne brambe ali kr. ogrske črne vojske. Vprašanja je smeti stavljati le pisмено in potom pošte ter je vporabljati za to dvostrake frankirane dopisnice. Na dopisnici je navesti: a) šaržo in ime osebe; katera vojnopoštna adresa se zahteva, b) četo (polk, bataljon, divizija), oziroma zavod, potem oddelek (stotinja, eskadron, baterija), pri katerem je dotičnik uvrščen. — Na drugi dopisnici je navesti naslov osebe, ki naj dobi odgovor. Poveljstva, čete in zavodi so dobili primeren ukaz. Pripomniti pa je, da obveščene o izpremembah v številki vojnopoštnega urada od strani vojske na bojišču do stabilnih nadomestilnih oddelkov in črnovojniških poveljstev v zaledju potrebuje mnogo časa, tako, da niso izključeni slučaj, da obveščene o adresi pride prekasno (da je prišlo namreč poprej po kaki drugi poti).

Moja pred štiridesetimi leti ustanovljena in na obrtni rastavi v Trstu odlikovana

tovarna sodov

Izvršuje naročbe vsakovrstnih sodov, bodisi za vino, spirit, likere, tropinovec, olje, slivovec, marakini itd. Jamčim za dobro delo in po nizkih cenah, da se ne bojim konkurentov. — Na deželo pošiljam cenike.

Fran Abram
Trst, ul. S. Francesco 44

UMBERTO COMICI
zaloga stavbinskega materiala.
Tovarna cementnih plošč in cevi:
TRST, Campo S. Giacomo 11 in V. Concordia 1
(Kadaž cortivo Sv. Juhoba)
V zalogi vedno novo dospelo blago.
Cene zmerne. Postrežba točna.

KLAVIRJI

Büsendorfer, Gebrüder Stingl, Koch & Korsetz, Wirht itd. se prodajajo in dajejo v najem po zmernih cenah proti gotovini kakor tudi na obroke. Uglasnanje. Vsakovrst. poprave.

Zavod Klavirji Zannoni
MARIO MALLY, Piazza S. Giacomo 2, II., Corso. Telefon 2-5.

POZOR! Velika zaloga

najboljih šiv. strojev „PFAFF“ in drugih vrst strojev in dvokoles. — Lastna delavnica za popravo šiv. strojev po cenl.

Josip Dekleva & sin
GORICA
ulica Municiplo št. 1

POZOR!

UMETNI ZOBJE
PLOMBIRANJE ZOBOV.
IZDIRANJE ZOBOV
: BREZ BOLECINE :
Dr. J. ČERMÁK V. TUSCHER
ZOBODRAV. TRST KONC. ZOBNI
TRST
ULICA CASERNA, 13 II. nad.

„ Dobroznana mirodilnica „
Iv. Camauli
Sv. Ivan - Trst - blizu Nar. doma
Velik izbor barv
= povlak itd. =
Zaloga za Trst in okolico redilnega čaja za otroke in odrasle
SLADIN
ter lastnega spisa in lastnega pralika za livali. - Telefon 53.

CROATIA

Zavarovalna zadruga Zagrebu. Edina domača zavarovalnica.

Ustanovljena leta 1864. — CENTRALA: Zagreb, v lastni hiši, vogal Marovske in Preradovičeve ulice. — GLAVNO ZASTOPSTVO: Ljubljana, Novičev, Ojak, Retka, Sarajevo.

Podružnica Trstu, ul. Lavatoio 1, II.
Telefon št. 24-54.

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja:

1. Na življenje.
 1. Zavarovanje glavnice za slučaj doživljenja in smrti.
 2. Zavarovanje dote.
 3. Zavarovanje življenske rente.
2. Proti škodi po požaru.
 1. Zavarovanje zgradb, (tj. gospodarskih zgradb in tovaren.
 2. Zavarovanje premičnih, (pohištva, prodajalniškega blaga, gospodarskih strojev, blaga itd.
3. Zavarovanje steklenih šip.

Zadržno imetje v vseh delih znaša K 3,012.322-06
Letni dohodek premije s pristojbinami K 1,486.297-56
Izplačne škode K 5,264.162-96

Speciálni posredovalci in akvizitorji se sprejmejo pod ugodnimi pogoji.

Natančneje informacije daje
Podružnica „Croatia“, Trst, ul. Lavatoio 1, II.
in glavno zastopstvo „Croatia“ v Ljubljani (trdnja Kmet in Silver).
Zastopnik za Gorisko g. Franc Perko, Gorica, Trgovski dom